

CDA rocks!

Christendemocraten ontvangen soms steun uit onverwachte hoek. Vorig jaar hield rocklegende Bruce Springsteen een filosofisch getinte toespraak over de relevantie van muziek. In de populaire cultuur draait alles om authenticiteit, zei hij, 'maar authenticiteit is een spiegelhuis geworden. Uiteindelijk gaat het erom wat de kracht en het doel van je muziek is. Het gaat om je leermeesters, je inspiratiebronnen, je levensverhaal.' Eigenlijk zegt Springsteen wat christendemocraten vaak niet hardop durven te zeggen, namelijk dat cultuur gaat om betekenis geven aan het leven en dat er over smaak wél te twisten valt. Gaan wij nog door het vuur voor het belang van cultuur?

door Paul Schenderling

P.J. Schenderling MSc werkt als adviseur bij Berenschot op het gebied van werk & inkomen en zorg. Daarnaast geeft hij lezingen over het christen-democratisch gedachtegoed.

Cultuur zit diep in de mens. In Genesis lezen we dat God, nadat Hij alles geschapen heeft, de mens oproept om de aarde in cultuur te brengen, om te gaan re-creëren dus! God heeft op kosmische schaal Orde in de chaos aangebracht, wij mensen mogen op kleine schaal nieuwe vormen van orde en schoonheid aanbrengen. Het mooie aan deze visie is dat ieder mens creatief is en dat in ieder mens een kunstenaar schuilt. Terecht merkte de bekende graficus M.C. Escher op dat tijdens de Renaissance en in de periode daarvoor de woorden 'kunst' en 'kunstenaar' niet apart gedefinieerd waren. Er bestond simpelweg het vak van timmerman, het vak van paukenist, het vak van beeldhouwer, enzovoorts. De ambachten – 'artes' in het Latijn – zijn allemaal gericht op het voortbrengen van deugdelijke en mooie producten, en in dat opzicht is elke vakman of vakvrouw artistiek bezig.

Mensbeeld

De cultuuropdracht van de mens heeft naast een materiële component ook een immateriële component. Dat zit 'm in ons mensbeeld. Het christendemocratische mensbeeld is, in tegenstelling tot de mensbeelden van andere politieke stromingen, een dynamisch mensbeeld. Op elk van de drie dimensies van ons mensbeeld – persoonlijke ontwikkeling, persoonlijke relaties en persoonlijke zingeving – is groei mogelijk, maar ook stagnatie of krimp. Je kunt je talenten ontplooiën, of ze onder de grond stoppen. Je kunt je medemens liefhebben, of hem laten stikken. Je kunt God zoeken, of je van Hem afwenden.

De immateriële cultuuropdracht van de mens is om een karakter te vormen dat harmonieuze groei van alle facetten van ons mens-zijn mogelijk maakt. Deze karaktervorming begint bij de opvoeding en gaat ons hele leven door. Volgens de Britse dichter T.S. Eliot bestaat vorming uit drie elementen: goede manieren, een goed intellect en gevoel voor kunst. Geen van de elementen kan zonder de twee andere elementen: goedheid, waarheid en schoonheid zijn met elkaar verbonden en versterken elkaar. Dat klinkt als een prachtig, maar tegelijkertijd onbereikbaar ideaal. Christendemocraten spelen deze drie kanten van het culturele ideaal niet tegen elkaar uit, maar kiezen ervoor om ze naast elkaar te laten bestaan. Enerzijds is ons doel om cultuur zo breed mogelijk toegankelijk te maken in de samenleving.

Anderzijds doen we niets af aan het streven naar perfectie, hoezeer mensen in de praktijk ook tekortschieten.

Rembrandt

Van de breedte en hoogte van dit culturele ideaal is geen beter voorbeeld dan onze landgenoot Rembrandt. Met zijn schilderijen, zijn Bijbelse voorstellingen in het bijzonder, wilde hij de harten van mensen raken. In 1639 schreef hij aan zijn vriend Constantijn Huygens hoe hard hij zich inspande om in zijn schilderij over de graflegging van Christus 'die meeste ende di naetuerelste beweeghelijkheid' uit te drukken. Met succes: eeuwenlang hebben mensen uit vele lagen van de bevolking zich kunnen spiegelen aan de tijdloze schoonheid en diepe boodschap van Rembrandts werk.

Anno 2013 is het christen-democratische verhaal over cultuur bijzonder onderscheidend

Anno 2013 is het christendemocratische verhaal over cultuur bijzonder onderscheidend, op nationaal maar ook op lokaal niveau. Het onderscheidt zich van de links-liberale visie door erop te wijzen dat cultuur zonder intellectuele context – zonder leermeesters, inspiratiebronnen of levensverhaal – leidt tot ijdelheid en banaliteit. Veel kunstwerken in de openbare ruimte zijn ontstellend lelijk; dat zouden we als christendemocraten graag anders zien. En het onderscheidt zich van de rechts-liberale visie door erop te wijzen dat cultuur nooit een elitaire aangelegenheid is. Daarom zetten christendemocraten zich in voor een onderwijsstelsel waarin vakmanschap en cultuur stevig verankerd zijn.

Kortom: hoewel het thema cultuur niet meteen met het CDA geassocieerd wordt, hebben we een ijzersterk verhaal dat we met verve kunnen uitdragen. *CDA rocks!* ●

Reageren? paul@schenderling.eu

Creatieve klasse

Dit is een pleidooi voor een permanente inzet op kunst en cultuur en bijbehorende educatie in het basisonderwijs als aanjager hiervan. In het licht van de overgang naar een creatieve economie die zich lijkt te voltrekken, zijn dat de kansen die steeds duidelijker zichtbaar worden na de bezuinigingen binnen de cultuursector.

door **Hanneke Wiersema**

*Tijdelijk CDA-fractie voorzitter
in de gemeente Tynaarlo,
pianodocent en filosoof.*

Door kunst en cultuur kunnen onverwachte mogelijkheden ontstaan met ongewone structuren. Een adembenemende gebeurtenis in mijn directe omgeving is een bevestiging van mijn overtuiging dat kunst en cultuur van groot belang zijn voor maatschappelijke samenhang. Door kunst- en culturele initiatieven ontstaan nieuwe verbanden zonder bijzondere inmenging van de overheid. De creatieve en innovatieve burgers nemen die verantwoordelijkheid graag en dan zie je wat voor

Door kunst- en culturele initiatieven ontstaan nieuwe verbanden zonder bijzondere inmenging van de overheid

moie dingen tot stand kunnen komen. Genoemde gebeurtenis vond plaats in het dorp Eelde-Paterswolde. Dit pittoreske dorp ligt in de gemeente Tynaarlo, dat zich als groene long bevindt tussen Assen en Groningen. Eelde-Paterswolde heeft behalve bossen en landgoederen ook een vliegveld (Groningen Airport Eelde). Als lid van stichting Dorp vol Verhalen in Eelde-Paterswolde nam ik in de zomer van 2011 de opdracht aan om een muzikale poot van het project 'Dorp vol Verhalen' in gang te zetten. Het project werd bedacht door predikant Kaj van der Plas van de protestante gemeente Eelde-Paterswolde. (Inmiddels heeft dit initiatief de Drents Historische Verenigingen Prijs gewonnen.) Voor mij een carte-blanche om samen met anderen iets muzikaals, cultureels uit te broeden en een ontzettend leuke uitdaging.

Al snel kwam de gedachte aan een muziekfestival op waar het hele dorp aan deel kon nemen en een rol in kon spelen. Dat idee heb ik voorgelegd aan een aantal muzikanten in Eelde-Paterswolde en toen gebeurde er iets geweldigs. Het plan werd binnenstebuiten gekeerd, uitgebreid en veelvuldig ondersteboven gezet door de betrokken creatievelingen, die met hun creatieve kapitaal in de breedste zin van het woord, contacten, podia, ondernemingen, eigen inzet, een enorm initiatief voorstelden: het Koepeltjesfestival. Met als ultieme doel: de mogelijke herbouw van de oude en befaamde muziekkoepeel van Eelde-Paterswolde. Het werd een daverend Cultureel Dorpsfeest waar duizenden mensen op afkwamen. Duidelijk werd dat dit Koepeltjesfestival niet meer valt weg te denken uit Eelde-Paterswolde. Een volgend Festival is in voorbereiding voor vrijdag 28 juni aanstaande. Een groep van minstens zestig vrijwilligers

zorgde voor een perfecte logistiek van opbouw van het festivalterrein, voor de catering en de organisatie. Vrijwilligers kwamen uit alle hoeken en gaten: technici, elektriciens, cateraars, schoonmakers, sleepers, sjouwers, artiesten vanuit alle maatschappelijke lagen. Het festival zorgde voor een overweldigend enthousiasme en was een uitbarsting van talloze creatieve uitingen op tien podia (groot en klein) waaraan basisscholen, theatermakers, bands, koren en musici deelnamen. Allen met een verbinding met Eelde-Paterswolde. Het enige waar de gemeente zorg voor droeg, was de evenementenvergunning.

Van industrieel naar postindustrieel

Dit festival is een perfect voorbeeld waar kunst en cultuur verbindende krachten zijn in onze samenleving, het laat zien waar we vandaan komen en wie we zijn. Kunst en cultuur heeft ook een rol als het gaat om vernieuwing en toont hoe het maatschappelijk middenveld zonder overheidshulp kan worden gestimuleerd. Bovengenoemde gebeurtenis uit mijn directe omgeving is tegelijkertijd een mooi voorbeeld van de veranderende samenleving. Deze verandering betreft een verschuiving van een industriële naar een postindustriële samenleving. Er ontstaat een 'nieuwe economie' die niet langer gericht is op industriële massaproductie van goederen, maar meer gericht is op kennis en ervaringen, de 'experience economy'. De overgang naar een creatieve economie is zich aan het voltrekken. De postindustriële economie is gericht op onder andere het menselijke intellect, kennis en creativiteit. De toename van creatieve industrieën in Nederland betekent dat steeds meer mensen die nu opgroeien, klaargestoomd dienen te worden om in deze sector werkzaam te zijn. Creatieve industrieën zijn gebaseerd op producten die symbolische meerwaarde creëren. Het is dan ook mijn stellige overtuiging dat er moet worden ingezet op kunst en cultuur en de bijbehorende educatie als aanjager hiervan.

Het enige waar de gemeente zorg voor droeg, was de evenementenvergunning

Creativiteit zorgt ervoor dat mensen buiten de gebaande paden durven te denken en lef durven te tonen om een nieuwe route te nemen. Kunst- en cultuurlessen op basisscholen hebben wat mij betreft een aanjaagfunctie. Op termijn komt dat ten goede aan de creatieve industrieën. Natuurlijk hebben harde bezuinigingen

de cultuursector getroffen maar juist een beperking van middelen maakt creatief, en dus zijn deze bezuinigingen op te vatten als een kans. Echter: ook op cultuureducatie is de laatste jaren enorm bezuinigd en op dit punt moeten de bakens radicaal verzet worden. Muziekles draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen. Goed muziekonderwijs maakt slim, sociaal en draagt bij aan het empathisch vermogen. Muziek is een taal die door iedereen op de wereld wordt verstaan, je kunt er overal mee terecht en het stimuleert creatief denken. Op basisscholen moeten leerlingen weer ouderwets wekelijks een uur muziekles krijgen in de klas. Net zoals dat vroeger het geval was. Daarnaast moet er aandacht zijn voor theater en dans of beeldende kunst. De meeste docenten zijn vaak onvoldoende gediplomeerd en hebben hun handen vol aan reken- en taalonderwijs. Daarom moeten professionals worden ingezet om deze verdieping in te kunnen zetten. Zoals overigens ook gaat gebeuren in grote steden als Amsterdam en Rotterdam.

Inzetten op creatieve mensen zou de trend moeten zijn van het CDA. Een creatieve economie is permanent op zoek naar creatieve mensen. En creatieve mensen gaan eerst en vooral wonen daar waar ze graag wonen en waar ze zich kunnen ontplooiën en niet alleen daar waar de grote bedrijven gevestigd zijn.

Plan van aanpak

Tussen muziekscholen, conservatoria, musea en andere kunstinstellingen moet worden samengewerkt om te komen tot een samenhangend plan van aanpak voor onze basisscholen. Het permanent inzetten op creatieve mensen, kan op deze manier gestalte krijgen. Naast de positieve invloed van substantiële kunsteducatie op de ontwikkeling van kinderen, is het tegelijkertijd een garantie voor een doorgaande beweging binnen de kunstsector in de toekomst. De creatieve economie heeft de toekomst en de kinderen van nu moeten daar, door kunst en cultuureducatie op voorbereid zijn. Maar, hoe kan een klein dorp, kleine stad concurreren met een stad als Amsterdam? Amsterdam heeft belangrijke culturele spots met musea, muziek, toeristen en alles wat ermee samenhangt. Hoe kan bijvoorbeeld de gemeente Tynaarlo concurreren met de enorme creatieve city-marketing-kracht van Amsterdam?

Lokaal in Tynaarlo zou dat op dezelfde manier moeten plaatsvinden. In Tynaarlo hebben we bijvoorbeeld museum de Buitenplaats, het Klompenmuseum, het Muziekinstrumentenmuseum, Molenmuseum de Wachter, de Zuidlaardermarkt, het Eelder Corso, het genoemde Eelder Koepeltjesfestival, festival

Donderslag te Donderen, Filmhuis de Melkfabriek te Bunne, de VriezerMarkt enzovoort. Hier ligt denk ik de sleutel om de juiste creatieve *village marketing* te doen. Het gaat erom het unieke uit het lokale, breeduit te marketen in het semilokale (regio) en te zoeken naar nichemarkten die het lokale uniek maken.

Dynamiek vanuit kunst en cultuur ontstaat door creatieve activiteit en enthousiasme. Dit kan in elk dorp. Elke stad of dorp heeft een eigen, wellicht onvermoed

'Ruigoord'. De toekomst is wat dat betreft dus aan creatieve mensen! Regio's met een open en creatief karakter zijn ondernemend. Daar ontstaan de nieuwe broedplaatsen, nieuwe ideeën. Talentvolle mensen zijn veelal op zoek naar een dergelijke omgeving en zorgen voor groei! Het is tijd om de bakens te verzetten, te beginnen met muziek- en cultuureducatie op basisscholen. Waar wachten we nog op! •

Reageren? hwiersema50@hotmail.com

Interview met Delftse wethouder Milène Junius

Investeren in een monument met toekomst

Hoe bescherm je religieus erfgoed dat hoognodig gerestaureerd moet worden, in deze moeilijke tijd van bezuinigingen? Voor die vraag werd Milène Junius gesteld toen ze drie jaar geleden aantrad in het college van Delft als wethouder economie, verkeer, Spoorzone en cultuur (waaronder monumentenzorg).

door Adri Bom

*Mevr. mr. A. W. Bom-Lemstra
is hoogheemraad van
Delfland en redactielid van
Bestuursforum.*

De Nieuwe Kerk is een zeer bekend monument op de Markt in Delft. Vrijwel elke Nederlander kent deze kerk door zijn functie als begraafplaats voor leden van het Koninklijk huis en door het praalgraf van Willem van Oranje. De kerk moest opgeknapt worden om alle functies ten volle te kunnen benutten, vertelt Milène Junius. Leien daken, de glas-in-loodramen, constructief houtwerk en het metsel- en voegwerk: dat alles moest gerestaureerd worden. Daarnaast moesten allerlei tekortkomingen in de museale, kerkelijke en culturele functie verholpen worden zodat de kerk ook zijn economische functionaliteit zou kunnen vergroten.

Hiervoor was al een begroting van zo'n dertien miljoen euro opgesteld waaraan verschillende overheden hun deel zouden bijdragen. De kerkrentmeesters waren op pad gegaan met in hun hoofd de toezegde subsidies om te zorgen dat de kerk zelf ook zijn steentje kon bijdragen aan het project. De verwachtingen waren hooggespannen.

Buiten de boot

Maar bij de eerste bezuinigingsronde in de gemeente werd de bijdrage van Delft van zo'n drie miljoen euro, gehalveerd. Dat er wat moest gebeuren was duidelijk. Junius wilde voorkomen dat het project geen doorgang zou vinden en werd ook nog eens opgeroepen om zich in te zetten voor het welslagen van de restauratie door een breed gedragen CDA-motie vanuit de gemeenteraad van Delft. De verschillende functies van de kerk voor de gemeente Delft moesten op orde gebracht worden. Maar wie van de betrokken partijen zou het voortouw nemen? Als er te lang gewacht zou worden, zouden ook alle rijkssubsidies weleens weg kunnen vallen. Want ook op rijksniveau was inmiddels een discussie gaande over de subsidieregelingen voor monumenten. De potjes vanuit de verschillende ministeries werden samengevoegd en via de provincie met een nieuwe verdeelsleutel aan projecten worden toebedeeld. Even leek het er zelfs op dat de Nieuwe Kerk overal buiten zou vallen en geen enkele subsidie meer zou krijgen.

Netwerken

Wethouder Junius heeft dat kunnen voorkomen en zorgde dat alle benodigde gelden bij elkaar gebracht konden worden. Met de kerkvoogden en haar ambtenaren bracht zij eerst goed het krachtenveld in kaart en bekeek welke instanties allemaal betrokken waren bij de restauratie. Dat bleken uiteindelijk vijf

overheden te zijn: de gemeente Delft, de provincie Zuid-Holland, en de ministeries van BZK, OC&W en Algemene Zaken. Het was zaak om die partijen allemaal dezelfde kant op te krijgen. Daarvoor heeft ze alle contacten van zichzelf maar ook van haar medebestuurders benut. De burgemeester is partijgenoot van de toenmalige staatssecretaris dus kan makkelijker contact leggen en het pad effenen. Zelf seint ze de toenmalige CDA-ministers Van Bijsterveldt en Verhagen in. De collega-wethouder is van dezelfde partij als de gedeputeerde dus kon hij zorgen voor een snelle afspraak op het provinciehuis.

Iedereen die maar iemand kende die nuttig kon zijn voor de restauratie van de kerk werd gemobiliseerd. De samenwerking met de kerkvoogden verliep uitstekend en dat alles zorgde voor veel positieve energie bij de partijen. Vervolgens zorgde Junius ervoor dat het verhaal waarmee ze op pad ging heel simpel was.

Iedereen die maar iemand kende die nuttig kon zijn voor de restauratie van de kerk werd gemobiliseerd

Geen uitgebreid overzicht van alle noodzakelijke restauratiewerken voor de kerk, geen uitgebreid historisch overzicht maar een korte presentatie. Een paar plaatjes waarin snel duidelijk werd gemaakt dat er wat moet gebeuren, wie belanghebbend is en hoeveel geld het gaat kosten. Junius: 'De noodzaak stond niet meer ter discussie, maar er werd gekeken naar een gezamenlijk gedragen oplossing.'

In september 2012 viel het besluit en staatssecretaris Zijlstra zegde toe om 6 miljoen euro bij te dragen voor de restauratie van de Nieuwe Kerk. Voor Milène Junius de afronding van een succesvol lobbytraject. Zij vertelt dat voor de staatssecretaris de ambachtelijkheid die benodigd is voor deze restauratie nog een belangrijke overweging was voor het toekennen van de subsidie. Zonder subsidies zouden dit soort projecten geen doorgang meer vinden en dan zouden we deze specifieke kennis voorgoed kwijt kunnen raken. Dus daartoe heeft ze ook al met de architect/aannemer om tafel gezeten om de leerwerktrajecten in gang te zetten. Dit kwartaal wordt gestart met de restauratie om

er uiteindelijk voor te zorgen dat de kerk in 2015 weer tiptop in orde is.

Samenvattend

Terugkijkend en samenvattend zijn er volgens Milène Junius een paar conclusies te trekken: analyseer het krachtenveld van de belanghebbenden, mobiliseer je omgeving en laat iedereen

Dit kwartaal wordt gestart met de restauratie om er uiteindelijk voor te zorgen dat de kerk in 2015 weer tiptop in orde is

meewerken. Dat geeft heel veel positieve energie. En: *keep it simple*. Ga op pad met een simpele boodschap, als het even kan met een motie van je eigen raad (georganiseerd door je eigen partij) in de achterzak. •

Aanmelding cda talent academie 2013-2014 geopend!

De CDA Talent Academie is de meest uitgebreide en diepgaande opleiding voor talentvolle (toekomstige) politici van het CDA. De opleiding start met bijeenkomsten over het CDA-gedachtegoed, gevolgd door sessies waarin de toepassing van het gedachtegoed in de politiek centraal staat. De bijeenkomsten vormen een mengeling van hoorcolleges, interactieve werkcolleges, seminars en vaardigheidstrainingen (mediatraining, presentatietraining, debattraining en schrijfvaardigheidstraining).

Nieuwsgierig?

Kijk voor meer informatie op: www.cda.nl/si